

Ремешевська С. О.

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету

Рак І. В.

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Казначейська система виконання бюджету в Україні: досвід зарубіжних країн

У всіх країнах з розвиненою ринковою економікою і високоорганізованою бюджетною системою ефективно функціонують національні казначейства. Так, вивчення досвіду організації моделей казначейського виконання бюджетів в різних країнах має надзвичайно важливе значення для України, оскільки виконання державного бюджету – формування доходів і здійснення витрат відбувається за допомогою системи органів державного казначейства України починаючи з 1995 р. [4].

Роль казначейства в різних країнах може бути пасивною, коли казначейство лише виділяє ресурси бюджетним установам згідно із затвердженим бюджетом, і активною, коли казначейство санкціонує витрати бюджетної установи на основі заздалегідь обумовлених критеріїв, а також бере участь в управлінні державним боргом. Різні варіанти бюджетного устрою країни певним чином впливають на процес виконання бюджету і, перш за все, на організацію міжбюджетних відносин.

Основним призначенням національного казначейства у всіх країнах є сприяння оптимальному фінансовому управлінню державними ресурсами. Казначейство своєчасно забезпечує бюджетні установи необхідними засобами для їх функціонування. Однак міжнародний досвід показує, що установи, які називаються однаково - «Казначейство», виконують різні обов'язки з того діапазону функцій, що входять в управління державними фінансами [1; 2].

Отже, розглянемо системи казначейського виконання бюджету в деяких зарубіжних країнах з метою виявити спільне та відмінне, а також моменти, які підходять для вдосконалення української системи казначейського виконання бюджету. Цілком можливо, що деякі методи або моделі можуть бути успішно використані в Україні.

У Франції Казначейство було створено в 1806 р., спочатку під назвою «каса обслуговування», з 1914 р. – Управління руху фондів, а з 1940 р. – Управління Казначейства.[6]

Виконання державного бюджету в цій країні належить до повноважень Міністерства бюджету державних рахунків та державної служби Франції, до складу якого входить Головне управління з обліку державних фінансів – Казначейство Франції.

У Франції прийнята дворівнева бюджетна система: Державний бюджет та Бюджети місцевих органів влади.

Збір податків здійснюють органи Казначейства Франції, таким чином всі доходи місцевих органів влади зараховуються на його єдиний рахунок. Витрати по збору податків місцеві органи влади Франції не несуть. Доходи від платних послуг відразу зараховуються на особові рахунки комуни (адміністративно-територіальна одиниця місцевого управління у Франції).

Найбільший обсяг казначейських функцій в Італії на центральному рівні реалізується Міністерством економіки і фінансів. У складі цього Міністерства утворено чотири департаменти (Департамент казначейства, Департамент головної бухгалтерії держави, Департамент податкової політики та Адміністративний департамент), які, в свою чергу, включають в себе державні інспекції та / або відділи. Крім того, до складу Міністерства в якості самостійного структурного підрозділу входить апарат міністра (що включає канцелярію, відділ внутрішнього контролю та інші підрозділи).

Незважаючи на свою назву, Департамент казначейства Міністерства економіки та фінансів Італії займається певним чином схожими питаннями з Державним казначейством України. До його функцій належать: планування бюджетної політики; управління державним боргом спільно з Центральним банком Італії; міжнародні фінансові відносини; управління фінансовими активами, приватизація державного майна та ряд інших питань [6].

По суті Казначейство США (U.S. Department of the Treasury) – це ніщо інше, як Міністерство Фінансів США. Казначейство було створено в 1789 р. у процесі виконання федерального бюджету США велика увага приділяється прогнозуванню доходів, витрат, джерел покриття дефіциту бюджету і касових потоків. При складанні прогнозу застосовують два методи: високочастотне і структурне прогнозування. Прогнозування доходів, наприклад, ведеться на короткостроковий (до 2 років), середньостроковий (до 5 років) і довгостроковий (до 30 років) періоди. Протягом фінансового (бюджетного) року складається річний прогноз виконання бюджету, який поділяється на квартали, місяці і дні. Вся вищевказана робота виконується фахівцями Казначейства США.

У повноваження Казначейства входять: накопичення федеральних доходів, здійснення виплат, бюджетний облік і звітність, надання методичної допомоги. Для складання прогнозу в частині балансу касових операцій Казначейство збирає з агентств інформацію про передбачення великих витратах. Казначейством встановлені вимоги до прогнозування потоків грошових коштів у агентств.

Відмінною особливістю платежів, проведених казначейством, є переважання безготівкової форми перерахування коштів. З цією метою в Федеральному резервному банку, в казначействі і в агентствах впроваджені різноманітні системи електронних розрахунків і платіжні системи. [5; 7].

Сучасна казначейська система в Україні - це система контролю за напрямком і використанням бюджетних коштів, яка не має аналогів у світовій практиці і представляє «гібрид» різних казначейських систем, що дозволяє здійснювати облік виконання національного бюджету, веде до зміцнення

платіжної та фінансової дисципліни і знижує можливість неефективного використання бюджетних коштів.

Отже пріоритетними напрямками бюджетної стратегії на середньострокову перспективу мають стати вдосконалення інституційного середовища фінансового регулювання, підвищення дієвості фінансово-бюджетного планування і прогнозування, поступове та виважене зростання показника монетизації, вдосконалення механізмів валютного регулювання, утримання стабільного рівня цін.

Список використаних джерел:

1. Про Державне казначейство України. Указ Президента України від 27.04.95р. №335/95. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/335/95>.
2. Про невідкладні заходи щодо вдосконалення механізмів казначейського обслуговування. Указ Президента України від 05.12.02 р. №1133/02. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1133/2002>.
3. Про створення внутрішньої платіжної системи Державного казначейства. Постанова Кабінету Міністрів України та НБУ від 15.09.99р. №1721. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1721-99-%D0%BF>.
4. Про стан впровадження казначейського виконання кошторисів видатків. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.09.97р. №963. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/963-97-%D0%BF>.
5. Прокофьев С. Е. Казначейская система исполнения бюджета США и Канады. Бюджет, 2013, № 6. URL: www.old.fa.ru/chair/kgmu/Documents324-yekonomika-vestnik-6-2013/71-modeli-organizacii-kaznachejskoj-sistemy-ispolneniya-byudzheta-v-zarubezhnyh-stranax.html.
6. Прокофьев С. Е. Казначейская система исполнения бюджета Франции, Италии и Германии. Бюджет, 2015, № 3. URL: www.old.fa.ru/chair/kgmu/Documents-yekonomika-vestnik-3-2015
7. Чечуліна О. О. Державне казначейство: правовий статус і напрямки діяльності // Економіка. Фінанси. Право. 2015. № 12. С. 18.
8. Державне казначейство України у документах, цифрах та особах 1995 – 2010 : зб. матеріалів, присвячений 15-й річниці створення Державного казначейства України. [С. І. Харченко, О. С. Даневич, Н. І. Сушко та ін.]. К. : Піраміда, 2010. 416 с.

Науковий керівник: **Баришевська І. В.**, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна